

SISÄLLYS

ESIPUHE	V
1 HENKILÖSTÖHALLINTO	1
1.1 Henkilöstöhallinnon määrittely.....	1
1.2 Henkilöstöjohtaminen ja esimiestyö	2
1.3 Kirkollinen henkilöstöhallinnon ohjaus	5
1.3.1 Kirkkolaki ja kirkkojärjestys	5
1.3.2 Kirkon virka- ja työehtosopimus.....	6
1.3.3 Hallinto- ja johtosäännöt (eduskunnan käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen mukaan).....	6
1.4 Tuomiokapitulin rooli henkilöstöhallinnossa	6
2 HENKILÖSTÖSTRATEGIA	9
2.1 Strategian määrittely.....	9
2.2 Perustehtävä ja toiminta-ajatus.....	9
2.3 Henkilöstöstrategia.....	10
2.4 Strategiaprosessi.....	11
2.5 Henkilöstöpolitiikka ja henkilöstösuunnitelmat.....	12
3 HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN	13
3.1 Työn ja työyhteisön organisointi.....	13
3.2 Työhyvinvointitoiminta	14
3.3 Työnohjaus ja mentorointi.....	16
3.4 Henkilöstökoulutus	17
3.4.1 Kirkon henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämissopimus.....	20
3.4.2 Koulutuskorvaus	20
3.5 Perehdyttäminen	21
3.6 Henkilöstökertomus	23
4 KIRKON SOPIMUSJÄRJESTELMÄ.....	27
4.1 Virka- ja työehtosopimukset.....	27
4.1.1 Sopimuksiin liittyvät neuvottelut.....	28
4.1.2 Henkilöstöhallinnon kehittäminen osana sopimus- järjestelmää.....	29
4.1.3 Paikallinen sopiminen.....	30
4.2 Kirkon työmarkkinalaitos.....	30

4.3	Seurakunnan osuus sopimusjärjestelmässä	31
4.4	Palkka-asiamies.....	31
4.5	Luottamusmiesjärjestelmä.....	32
5	PALVELUSSUHTEET.....	37
5.1	Virka- ja työsuhde.....	37
5.1.1	Virkasuhde.....	37
5.1.2	Työsuhde.....	38
5.1.3	Virka- vai työsuhde.....	40
5.2	Palvelussuhteen muotoja.....	41
5.2.1	Määräaikainen palvelussuhde.....	41
5.2.2	Tarvittaessa työhön kutsuttavat.....	43
5.2.3	Oppisopimuskoulutus.....	43
5.2.4	Palkkatuki.....	45
5.2.5	Palvelussuhde kahdessa eri seurakunnassa.....	46
5.3	Velvollisuudet ja oikeudet palvelussuhteessa.....	47
5.3.1	Työnantajan velvollisuudet.....	47
5.3.2	Työnantajan oikeudet sisäisiin työjärjestelyihin.....	49
5.3.3	Viranhaltijan ja työntekijän velvollisuudet.....	50
5.4	Työn ongelmatilanteet.....	55
5.5	Muu kuin palvelussuhde.....	56
5.5.1	Ostopalvelu.....	56
5.5.2	Palkkiotoimisuus.....	57
5.5.2.1	Palkkio työstä maksettavana korvauksena...	58
5.5.2.2	Isoistoiminta ja kerhonohjaaminen.....	58
5.5.2.3	Esiintyjät.....	58
5.5.2.4	Yrityksille maksettavat palkkiot.....	58
5.5.2.5	Käyttökorvaus.....	59
5.5.2.6	Työkorvaus.....	59
5.5.2.7	Työajattoman viranhaltijan kokouspalkkio ...	59
5.5.3	Toimituspalkkio.....	60
5.5.4	Opintoihin liittyvä työharjoittelu.....	61
5.5.5	Työkokeilu TE-toimiston kautta.....	62
5.5.6	Ammatillinen kuntoutus.....	63
5.5.6.1	Työkokeilu.....	63
5.5.6.2	Työhönvalmennus.....	64
5.5.6.3	Uudelleen koulutus.....	64
5.5.6.4	Elinkeinotuki.....	65
5.5.7	Tukityöllistetyt ilman palvelussuhdetta.....	65
5.5.8	Vapaaehtoistyö.....	65
5.5.9	Luottamustoimi.....	69
5.5.10	Siviilipalvelus.....	69
5.6	Sivutoimi.....	71

6	HENKILÖSTÖN REKRYTOINTI	73
6.1	Henkilöstösuunnittelu	73
6.2	Palvelussuhteen täyttäminen	74
6.2.1	Valinnassa edellytettävät ja eduksi katsottavat ominaisuudet.....	75
6.2.1.1	Yleiset kelpoisuusvaatimukset.....	75
6.2.1.2	Erietyiset kelpoisuusvaatimukset	76
6.2.1.3	Kielitaito.....	77
6.2.1.4	Eduksi katsottavat ominaisuudet.....	78
6.2.2	Hakumenettely.....	78
6.2.2.1	Haettavaksi julistaminen	78
6.2.2.2	Hakemus	81
6.2.2.3	Haastattelut	82
6.2.2.4	Henkilöarviointi	85
6.2.2.5	Tietojen kysyminen edellisiltä työnantajilta..	86
6.2.3	Valinnan perusteet.....	86
6.2.4	Valintapäätös ja sen perustelut.....	87
6.2.5	Rikosrekisteriotteen esittäminen	89
6.2.6	Koeaika.....	90
6.2.7	Papin virkojen täyttäminen.....	91
7	PALKKAHALLINTO.....	93
7.1	Kirkon yleinen palkkausjärjestelmä.....	93
7.2	Tehtäväkohtainen palkanosa.....	94
7.2.1	Vaativuusryhmä ja peruspalkka	95
7.2.2	Tehtävänkuvaus	95
7.2.3	Peruspalkan tarkistaminen.....	96
7.2.4	Viran tehtävien määräaikainen hoitaminen.....	97
7.3	Henkilökohtainen palkanosa	97
7.3.1	Kokemuslisä.....	97
7.3.2	Suorituslisä.....	98
7.3.2.1	Suorituksen arviointi.....	99
7.3.2.2	Suorituslisän haasteet ja hyödyt.....	100
7.4	Kertapalkkio	101
7.5	Ylimmän johdon palkkausjärjestelmä.....	101
7.6	Tuntipalkkaisen palkkaus.....	102
7.7	Palkan maksaminen	102
7.8	Palkasta tehtävät tilitykset.....	103
7.8.1	Ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksu.....	103
7.8.2	Eläkemaksu.....	104
7.8.3	Työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksu.....	104
7.8.4	Tapaturmavakuutusmaksu.....	104

7.8.5	Ammattiyhdistysjäsenmaksu	105
7.8.6	Ulosmittaus	105
7.9	Verovapaat henkilökuntaetuudet	106
7.9.1	Verovapauden edellytykset	108
7.9.2	Liikunta- ja kulttuuriedut.....	111
7.10	Raportit ja tilastoinnit	111
7.10.1	Palvelussuhderekisteritiedot.....	111
7.10.2	Työssäkäynti- ja toimipaikkatiedustelu.....	112
7.10.3	Vuodenvaihteen raportit ja tilastot	112
7.10.4	Kuukausittaiset ja kausittaiset raportit.....	113
7.10.5	Kevan Avaintiedot – työnantajan verkkopalvelu	113
7.10.6	Tulorekisteri ja tiedonsiirrot viranomaisille.....	114
8	TYÖAIKA	115
8.1	Työaikaa koskeva sääntely.....	116
8.2	Työaikasäännösten ulkopuolelle jäävä työ	116
8.2.1	Hengellisen työn viranhaltijat ja työntekijät	117
8.2.2	Johtavassa tai itsenäisessä asemassa olevat	119
8.3	Työaikajärjestelmät	120
8.3.1	Yleistyyöaika.....	121
8.3.2	Toimistotyöaika.....	121
8.3.3	Pitkän työpäivän korvaus.....	121
8.3.4	Neljän päivän työviikko	121
8.3.5	Työajan tasoittumisjärjestelmä	122
8.3.6	Tuntityö.....	122
8.3.7	Osa-aikatyö.....	122
8.3.8	Työajan erityistilanteita	123
8.3.8.1	Matka-aika.....	123
8.3.8.2	Koulutusaika.....	124
8.3.8.3	Kokoukset	124
8.3.8.4	Äkillinen sairastuminen työaikana.....	124
8.3.8.5	Terveystieteelliset tutkimukset	124
8.3.8.6	Raskaana olevan tutkimukset.....	125
8.3.8.7	Varallaolo.....	125
8.3.8.8	Mobiilitavoitettavuus	125
8.3.8.9	Hälytysluonteinen työ	126
8.3.8.10	Muut	126
8.4	Lepoajat.....	126
8.4.1	Viikoittainen vapaa-aika	126
8.4.2	Päivittäinen lepoaika	127
8.5	Erityiset työaikajärjestelyt.....	128
8.5.1	Liukuva työaika.....	128

8.5.2	Työaikapankki.....	129
8.5.3	Hengellisen työn viranhaltijan ja työntekijän leirityö.....	131
8.5.4	Nuoret työntekijät.....	132
8.6	Säännöllisen työajan ylittäminen ja työaikakorvaukset.....	133
8.6.1	Lisätyö.....	134
8.6.2	Ylityö.....	135
8.6.3	Aatto- ja sunnuntaityö.....	135
8.6.4	Ilta- ja yötyö.....	136
9	PALVELUSSUHTEEN KESKEYTYKSET.....	137
9.1	Virka- ja työvapaa.....	137
9.2	Perhevapaa.....	139
9.2.1	Raskaus-, erityisraskaus- ja vanhempainvapaa.....	140
9.2.2	Hoitovapaa.....	143
9.2.3	Osittainen hoitovapaa.....	143
9.2.4	Tilapäinen hoitovapaa.....	144
9.2.5	Poissaolo pakottavista perhesyistä.....	145
9.2.6	Omaishoitovapaa.....	145
9.3	Vuorotteluvapaa.....	145
9.4	Opintovapaa.....	147
9.5	Erietyiset palkalliset virka- ja työvapaat.....	148
9.6	Sairauspoissaolot.....	149
9.6.1	Sairaudesta johtuvan vapaan myöntäminen.....	149
9.6.2	Lääkärintodistus.....	150
9.6.3	Sairaudesta johtuvan vapaan keskeyttäminen.....	151
9.6.4	Vuosiloman siirtäminen sairaudesta johtuvan vapaan vuoksi.....	152
9.6.5	Sairausajan palkka.....	152
9.6.6	Työnantajan oikeus päivärahoihin.....	154
9.6.7	Osa-aikainen sairauspoissaolo.....	154
9.6.8	Sairauspoissaolojen hallintajärjestelmä.....	155
9.7	Lomauttaminen.....	156
9.8	Virantoimituksesta pidättäminen.....	158
10	VUOSILOMA.....	159
10.1	Vuosilomaan liittyvät peruskäsitteet.....	159
10.2	Vuosiloman pituus.....	160
10.3	Vuosiloman suunnittelu ja antaminen.....	160
10.4	Vuosiloman siirtäminen.....	162
10.5	Vuosiloman säästäminen.....	162
10.6	Lomapalkka, lomakorvaus ja lomaraha.....	163

11	MATKAKUSTANNUKSET	165
11.1	Matkakustannusten korvaaminen.....	165
11.1.1	Matkojen korvaamisperiaatteita.....	165
11.1.2	Matkustamiskustannukset.....	166
11.1.3	Korvausperusteet ja matkalasku.....	167
11.1.4	Matkaennakko.....	168
11.2	Virkamatka.....	168
11.2.1	Ulkomaanmatka	169
11.2.2	Leirit ja retket.....	169
11.3	Virkapaikka	169
11.4	Päivärahat	170
11.4.1	Kotimaan päiväraha	170
11.4.2	Ulkomaan päiväraha	171
11.4.3	Leiripäiväraha ja johtajalisä.....	171
11.4.4	Yömatkaraha ja majoittumiskorvaus.....	172
12	TYÖPUHELIN	173
13	PALVELUSSUHTeen PÄÄTTYMINEN	175
13.1	Päättymistavat	175
13.2	Irtisanoutuminen	176
13.3	Irtisanominen ja purkaminen	177
13.3.1	Varoitus.....	178
13.3.2	Kuuleminen.....	179
13.3.3	Irtisanominen henkilöön liittyvillä perusteilla.....	179
13.3.4	Irtisanominen tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla	183
13.3.5	Määräaikaisen palvelussuhteen irtisanominen	185
13.3.6	Irtisanomisajat.....	186
13.4	Palvelussuhteen purkaminen.....	186
13.5	Koeaikapurku.....	187
13.6	Työsuhteen purkautuminen.....	187
13.7	Erosopimus.....	188
13.8	Määräaikaisen työsopimuksen päättyminen	188
13.9	Työtodistus	189
13.10	Eläke	189
13.10.1	Eläkkeen karttuminen.....	190
13.10.2	Vanhuseläke	191
13.10.3	Vanhuseläkkeen hakeminen ja alkaminen.....	191
13.10.4	Osittainen varhennettu vanhuseläke.....	192
13.10.5	Työkyvyttömyyseläke	192
13.10.6	Työuraeläke.....	193
13.11	Palvelussuhteessa olevan kuolema.....	193

14	YHTEISTOIMINTA.....	197
14.1	Jatkuva yhteistoiminta	198
14.2	Yhteistoimintamenettely työvoiman käytön vähentämiseen liittyvissä tilanteissa	200
14.3	Yhteistoimintaorganisaatio	201
14.3.1	Työsuojelupäällikkö.....	201
14.3.2	Työsuojeluvaltuutetut.....	202
14.3.3	Yhteistyötoimikunta	204
14.3.4	Yhteistoimintakokous.....	204
14.4	Sisäinen viestintä	205
15	TYÖTURVALLISUUS.....	207
15.1	Työnantajan ja työntekijöiden vastuu.....	207
15.1.1	Työnantajan vastuu	207
15.1.2	Työntekijän vastuu	207
15.1.3	Työntekijän ilmoitusvelvollisuus.....	208
15.1.4	Henkilösuojaimet ja turvallisuuslaitteet.....	208
15.1.5	Työntekijän työstä pidättäytyminen	209
15.2	Työsuojelun toimintaohjelma ja riskien arviointi.....	209
15.3	Työtapaturmat.....	212
15.3.1	Menettely työtaturman sattuessa	216
15.3.2	Lakisääteinen tapaturmavakuutus.....	217
15.4	Henkinen työsuojelu	218
15.4.1	Hyvän kohtelun edistäminen.....	219
15.4.1.1	Mitä on epäasiallinen kohtelu ja häirintä.....	219
15.4.1.2	Mikä on epäasiallista ja mikä ei ole	220
15.4.1.3	Käytännön menettelytavat epäasiallisen kohtelun ehkäisemiseksi	221
15.4.2	Työkyvyn hallinta, seuranta ja varhainen tuki.....	222
15.4.3	Päihdeongelmien käsittely.....	227
16	TYÖTERVEYSHUOLTO	229
16.1	Lakisääteinen työterveyshuolto.....	229
16.2	Harkinnanvarainen työterveyshuolto.....	231
16.3	Työterveyspalveluiden järjestäminen	232
16.4	Työterveyshuollon sisältöä.....	233
16.4.1	Työpaikkaselvitys.....	233
16.4.2	Toimintasuunnitelma	234
16.4.3	Terveystarkastus.....	234
16.4.4	Yhteistoiminta ja tietojen antaminen	235
16.5	Työterveyshuollon kustannusten korvaaminen.....	235
16.6	Näyttöpäätelasit.....	237
16.7	Kuntoutus.....	238

17	TYÖPAIKKARUOKAILU	239
18	ETÄTYÖ	241
18.1	Etätyö – puolesta ja vastaan	241
18.2	Vuorovaikutuksen merkitys	243
18.3	Etätyön ehdot	243
18.4	Etätyösopimus.....	245
18.5	Työssä suoriutuminen etätyössä	246
19	HENKILÖSTÖHALLINTOA KOSKEVAA MUUTA LAINSÄÄDÄNTÖÄ	247
19.1	Laki yksityisyyden suojasta työelämässä	247
19.1.1	Henkilötietojen käsittely	247
19.1.2	Terveystilaa koskevien tietojen käsittely	248
19.1.3	Luottotietojen käsittely	248
19.1.4	Huumausainetestit.....	249
19.1.5	Kameravalvonta	251
19.1.6	Sähköpostit.....	253
19.2	Tasa-arvolaki	255
19.2.1	Kiintiöperiaate.....	256
19.2.2	Syrjinnän kieltö.....	258
19.2.3	Tasa-arvosuunnitelma	260
19.2.4	Palkkakartoitus	261
19.3	Yhdenvertaisuuslaki.....	261
19.3.1	Syrjinnän kieltö.....	262
19.3.2	Työssä ja työhön otettaessa.....	263
19.3.3	Syrjintäkieltö kirkon työnantajien kannalta	266
19.3.4	Yhdenvertaisuussuunnitelma.....	267
	LÄHTEET	269